

Strålbehandling av bröstcancer

Strålbehandling är en vanlig behandling vid bröstcancer. Den ges ofta efter en operation för att förebygga återfall. Strålbehandlingen ges mot ett begränsat område på kroppen: bröstet, bröstkorgen och ibland lymfkörtlarna i armhålan. Både friska celler och cancerceller påverkas av strålbehandlingen, men de friska cellerna har lättare att reparera sig efteråt.

Behandlingen ges en gång om dagen, 5 dagar per vecka, under 1–5 veckor beroende på din ålder och typ av bröstcancer.

Förberedelser

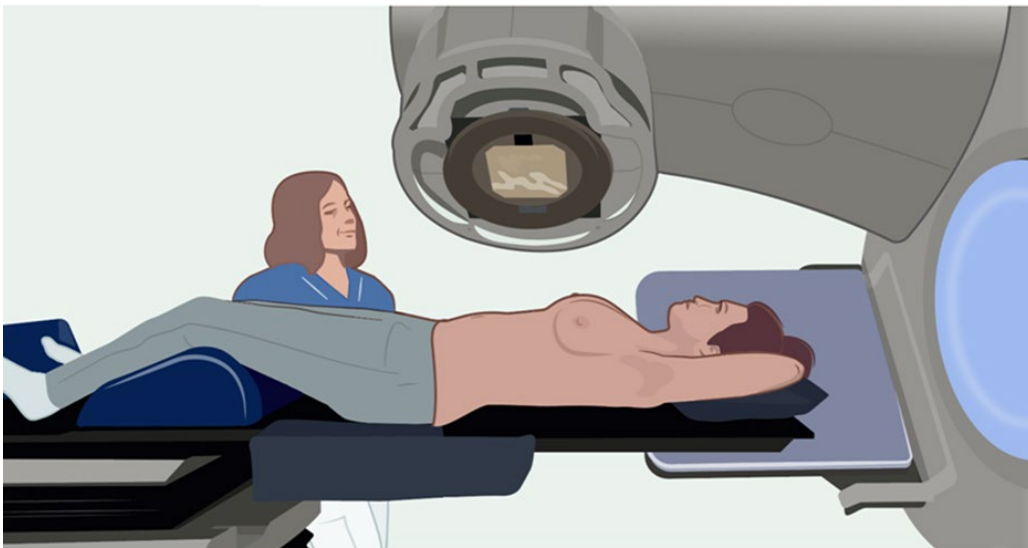
För att strålbehandlingen ska kunna göras så exakt och säkert som möjligt, behöver du göra en datortomografi före strålbehandlingens start. Undersökningen brukar ta cirka 30 minuter. Olika metoder används för att säkerställa att du får behandling vid exakt rätt område. Vilken metod som används beror på vilken utrustning som finns där du får behandling.

Utifrån bilderna bestämmer läkaren vilket område som ska behandlas, alltså var på kroppen du ska få din strålbehandling. Därefter görs en behandlingsplan med flera strålfält för att täcka in hela behandlingsområdet.

Innan strålbehandlingen börjar tar du av dig kläderna på överkroppen. Ta också av dig smycken. Undvik att använda parfym, deodorant och hudkräm minst 4 timmar före strålbehandlingen.

Så går det till

Du får ligga på en brits. Sjuksköterskorna ställer in strålapparaten så att behandlingen riktas mot rätt område på kroppen.

Yttre strålbehandling

3. BEHANDLING

Strålbehandling

Under strålbehandlingen är du ensam i rummet. Det är viktigt att du ligger helt stilla under själva behandlingen. Behandlingen styrs från ett rum bredvid. Personalen ser och hör dig hela tiden med hjälp av kameraövervakning.

Du får behandling från flera olika vinklar. När ett behandlingsfält är klart ändrar man läge på apparaten och strålar de andra fälten i tur och ordning.

När apparaten slås av är strålningen borta. Ingen strålning blir kvar i kroppen efteråt.

Det gör inte ont att få strålningen och själva behandlingen tar bara ett par minuter. Första besöket tar längre tid, cirka 30–45 minuter. Sedan tar varje besök cirka 10–15 minuter.

Ibland används en teknik där du får hålla andan, så kallad gating.

Biverkningar

Biverkningar varierar mycket mellan olika personer. Oftast börjar du känna av biverkningarna 1–2 veckor efter att strålbehandlingen har börjat. Ibland kan biverkningarna uppkomma flera månader efter avslutad behandling, så kallade senbiverkningar. Biverkningarna brukar vara kraftigast 1–2 veckor efter att hela behandlingsperioden är avslutad.

Berätta för personalen på strålbehandlingen eller din kontaktsjuksköterska om du får biverkningar. Då kan du få lindrande behandling och råd om egenvård.

- Ibland kan det behandlade bröstet svullna efter några behandlingar. Det är helt normalt och brukar inte förvärras, utan snarare minska.
- Huden kan rodna, alltså bli röd. Rodnaden ökar en tid efter att behandlingen är avslutad, för att sedan sakta försvinna bort. Ibland kan en pigmentförändring bli kvar.
- Det är vanligt att huden blir torr och kliar. Ibland kan huden börja fjälla och du kan få små blåsor och sprickor.
- Huden som strålats blir mer känslig för sol under behandlingen och cirka ett år efteråt. Du bör därför skydda huden mot sol minst ett år efter behandlingen.
- Det är vanligt att bli trött av strålbehandlingen.
- Om du får strålbehandlingen mot lymfkörtlar vid halsen, kan det påverka slemhinnan. Det kan kännas som en lättare förkylning eller en klumpkänsla i halsen.

Senbiverkningar i huden kan uppkomma lång tid efter att behandlingen avslutats. Huden i strålområdet kan bli stel och hård med synliga blodkärl, det kallas fibros.

► Läs mer på [1177.se](https://www.1177.se). Sök på Strålbehandling.

► Se film på [youtube.com](https://www.youtube.com). Sök på Strålbehandling vid bröstcancer.